

Læringsmål

Når du har arbeidet med dette kapitlet, skal du kunne

- gjenkjenne viktige kjennetegn og virkemidler i et intervju
- skrive et intervju
- vite i hvilke sammenhenger det kan være nyttig å bruke intervju

Intervju

En sjanger med mange formål

Intervjuobjekt:
den personen som
blir intervjuet

Når det skjer noe dramatisk, tar det ikke lang tid før aviser og tv er på plass for å rapportere om det som har hendt. Når noe har skjedd utenfor Norges grenser, vil journalistene gjerne intervju nordmenn som kan fortelle. Da føler leserne hjemme i Norge at det angår dem, selv om hendelsen har skjedd langt unna. Gjennom et intervju kan vi få vite hvordan enkeltpersoner som sto midt oppe i dramatikken, opplevde saken. Det kan gjøre historien mer interessant og troverdig.

Et intervju er en samtale som en journalist har med en person for å få uttalelser om en sak eller for å gi et bilde av personen. Intervjuet kan du ofte lese i en aviser eller magasiner, eller høre på radio eller tv. Når vi får en personlig mening om en sak, eller hører et øyenvitne fortelle, kan det bli enklere å forstå saken. I mange saker blir også eksperter på et område eller spesielt mektige personer, som for eksempel statsministeren, bedt om å uttale seg.

Vi har to hovedtyper intervju: *sakintervju* og *portrettintervju*. I sakintervjuet er det en spesiell sak som er tema. Et sakintervju er ofte del av en større tekst, for eksempel en nyhetsreportasje. I et portrettintervju blir vi bedre kjent med en person. Her står intervjuet for seg selv, med intervjuobjektet som hovedsak.

Intervjuer brukes i mange sammenhenger. I nyhetene brukes intervjuer gjerne for å få fram informasjon, mens et intervju med for eksempel en kjendis kan ha stor underholdningsverdi.

FØR DU LESER

Ta et BIO-blikk på teksten. Hva tror du saken handler om?

MENS DU LESER

Hvem andre enn Høiland er intervjuet i denne reportasjen, og hva uttaler de seg om?

Sakintervju

Sportsreportasjen til høyre handler om forberedelsene til en landskamp i fotball. Journalisten har intervjuet fotballspilleren Jon Inge Høiland om hans forventninger til kampen.

Denne saken er hentet fra Gudbrandsdølen Dagningen, lokalavisen for Lillehammer og Gudbrandsdalen. Jon Inge Høiland kommer fra Lillehammer. Det at en lokal spiller er tatt ut på landslaget, gjør denne saken ekstra interessant for avisens lesere. Høiland er derfor det viktigste intervjuobjektet i saken. Likevel ser vi at journalisten er opptatt av selve kampen og ikke Høiland som person.

Lokalavis: avis som utgis og har et spesielt fokus på et område av landet

Riksavis: avis som utgis og leses over hele landet

EKSEMPELTEKST

Fredag 5. juni 2009 Gudbrandsdølen Dagningen

Jakter VM-tur og gullklokke

Jon Inge Høiland trives hos Drillo

Lørdag kveld spiller Norge viktig VM-kvalifiseringskamp mot Makedonia. På høyreback i Drillos 4-5-1-formasjon finner vi fåbergingen, og Stabæk-spiller Jon Inge Høiland.

Av Odd Skarpljordet
odd.skarpljordet@gd.no
Mobil: 958 35 929

OSLO: 31-åringen spiller lørdag sin kamp nummer 20 i A-landsdrakta. Etter Makedonia-kampen mangler han kun fem kamper før han er medlem i den eksklusive gullklokkeklubben. Han kan altså motta klokka i den første play-off-kampen. Det betyr at Norge blir nummer to i sin pulje, samtidig som de skaffer seg nok poeng til å få plass i play-off-spillet.

- Ekstra gulrot

- Det er jo en ekstra liten gulrot. Dette er også et viktig målsetting: er som jeg håper å lykkes med, sier Høiland, før han raskt legger til: - Først og fremst handler det om å være med å bidra for å få Norge VM-klare, sier en opplagt Høiland, da vi snakker med ham i forbindelse med VM-oppløringen mot Makedonia og Nederland. VM-oppløringen fant sted på

KOMMER: Her ankommer Jon Inge Høiland landslagssamlingen på Bislett.

Bislett, og Høiland var i likhet med sine lagkamerater noktern optimist på at de skulle løse VM-koden.

- Det er opp til oss selv. Spiller vi opp mot vårt aller beste kan vi slå hvem som helst. Nå handler det om lørdagens møte med Makedonia. Vinner vi den kampen vil spenningen om en VM-tur leve til lenge. Onsdag venter Nederland. Også den kampen spilles på bortebane. Nederland er selvsagt favoritter. Noe som kan passe oss bra. Det blir noen spennende dager.

Med en skadefri tropp, spillelederen på topp, og en smart mann med navnet Drillo på benken, kan alt skje. I likhet med resten av laget gleder jeg meg enormt til disse kampene, sier Høiland til GD-sporten.

- Bestemt og dyktig

- Du nevnte Drillo. Hvordan vil du beskrive ham som trener og menneske?

- Han er en fantastisk fyr. Han er en klok mann som vet hva han vil. Han snakker hele tiden om mulighetene, og bruker ikke energi på å snakke om problemene. Ingen tvil om at han var et godt og klokt valg som landslagstrener. Er det noen som kan få oss opp av dvalen, og inn i VM-sirkuset, så er det Drillo, sier Høiland.

- Du har spilt både høyreback og midstopper på klubblaget denne sesongen. På landslaget er du vel banker som høyreback?

- Jeg spiller der Drillo mener jeg kan gjøre den beste jobben for Norge. Jeg er i bra slag og håper virkelig jeg er med i første 11-eren, og i så fall er det nok som høyreback. Det er mange midstopper i troppen, men kun to aktuelle spillere på høyrebacken.

- Høiland har spilt stabilt og godt på backen, og er tatt ut i troppen som en kandidat til høyrebackplass. Nå spilte han riktignok en god kamp som midstopper mot Tromsø. Det understreker at gutten er i form, sier Drillo.

MEDIA: Jon Inge Høiland og hans Drillo-kamerater ble tette fulgt av media under den siste finpussen før avreisen til Makedonia.

Fredag 5. juni 2009 Gudbrandsdølen Dagsningen

Er det noen som kan få oss opp av dvalen, og inn i VM-sirkuset, så er det Drillo

Jon Inge Høiland

33

SLAPPER: Fåbergingen og Stabæk-spilleren Jon Inge Høiland slapper av før en av den siste finpussen i forkant av de to viktige VM-kvalifiseringskampene mot Makedonia og Nederland. I bakgrunn sees Bjørn Helge Riise. Alle foto: Odd Skarphjorden

- Dermed er han i start 11-eren mot Makedonia?

- Det finner du ut den dagen laget er tatt ut, sier Drillo, smilte lurt, før han gjør klar for neste intervju.

- Ja, da får også jeg smøre meg med tålmodighet, sier Høiland.

Pengetrøbbel

Tirsdag kveld fikk Høiland og hans lagkamerater beskjed om den økonomiske krisen hos arbeidsgiveren Stabæk, som altså sliter både sportslig og økonomisk.

- Jeg vet altfor lite til å kommentere den økonomiske situasjonen. Jeg velger i stedet å holde fokus på de to viktige landskampene som venter.

Det vil aller helst gå bra, og forhåpentligvis vil inntektene ved å komme seg til gruppespillet i Champions League kanskje redde

sesongen, sier Høiland.

- Hva slags signaler har dere fått?

- Svært lite bortsett fra kostnadene er høyere enn inntektene. Noe mer ønsker jeg ikke å si rundt dette nå. Jeg ønsker å la den saken ligge død, om det er mulig, til jeg er tilbake etter landslagsoppholdet, sier Høiland.

- Heller ikke sportslig har det fungert denne sesongen?

- Vi har skapt mange sjanser i kamp etter kamp men har ikke klart å få ballen i mål. Bare i to av kampene vi har spilt har vi tapt sjansestatistikken. Det er likevel en mager trøst, så lenge scoringene har uteblitt. Vi har ikke hatt noen god flyt, men det virker som ting er på gang. Jeg håper i alle fall det, sier Høiland.

- Personlig har det fungert bra. Du har fått mye ros fra flere hold?

- Jeg har vært skadefri, og føler selv at jeg har levert varene. Både som back og som midstopper. Det er likevel en mager trøst så lenge laget sliter. Det er tross alt laget, og klubben som er det viktigste, sier Høiland i det han tar fatt på en ny treningsøkt med flagget på brystet.

Moro med FFL

Jon Inge synes også det er morsomt at det ser ut til at FFL skal klare å beholde plassen i 2. divisjon.

- De har startet veldig bra, og sist helgs 4-1-seier over Kjelsås virket solid. Det skal bli spennende å følge med Øyvind Ahlsen og hans mannskap utover sesongen. Jeg håper de i første omgang klarer å bygge opp et stabilt 2. divisjonslag. Det trenger Lillehammer, sier Jon Inge Høiland.

HUMØR: Det var ikke noe å si på humøret i den norske troppen under treningssamlingen på Bislett. Her sees Jon Inge Høiland og John Arne Riise i en liten intern lek...

ETTER AT DU HAR LEST

Skriv en kort tekst om hva du får vite om Høilands forventninger til kampen.

OPPGAVER

- 1 Hvem kunne vært mer aktuelle intervjuobjekter hvis det var en riksavis som skrev om denne landskampen? Hvorfor?
- 2 Se på bildene og les bildetekstene. Hva tror du journalisten ønsker å fortelle om Jon Inge Høiland og landslaget gjennom dette?
- 3 Studer teksten. Noter deg hvilke steder i teksten du finner intervjuet med Høiland.

Portrettintervju

I portrettintervjuet nedenfor får du møte Birgit Skarstein. Som 19-åring ble hun lam fra livet og ned og måtte forandre planene hun hadde lagt for livet sitt.

FØR DU LESER

Ta et BIO-blikk på intervjuet. Skriv noen stikkord om hva du tror det handler om.

MENS DU LESER

Noter hvilke opplysninger du får, som forteller hvordan Birgit Skarstein er som person.

EKSEMPELTEKST

– Det finnes alltid en løsning!

Da Birgit Skarstein var 19 år, lå verden åpen for henne. Det var ikke enkelt å velge hva hun skulle bli, mange ting virket spennende. Men det går ikke alltid som man har tenkt.

Av Anne-Grete Fostås

Vi møter Birgit på kontoret hennes. Hun er blitt 23 år, og hun er valgt som leder av Velferdstinget i Oslo og Akershus. I ett år er jobben hennes å sørge for at studentene i Oslo skal ha gode forhold når det gjelder velferd.

Kontoret hennes inneholder mer enn skrivebord og pc. I tillegg til papirer og permer finner vi også sportsutstyr og litt av hvert annet.

Planene måtte legges om

Det var ikke opplagt at Birgit skulle bli student i Oslo. Hun hadde mest lyst til å studere i Australia, men kunne ikke reise fordi hun sto i kø for en operasjon i Norge. Så trente hun seg opp til å klare de fysiske opptakskravene til befallsskole. Da hun hadde bestått den fysiske testen, viste det seg at hun hadde for dårlig syn til å gjøre en karriere i Forsvaret.

Det ble til at hun reiste til Thailand for å jobbe frivillig på barnehjem et år. På en tur til Malaysia skjedde ulykken som snudde opp ned på livet hennes.

– Jeg skulle bade og hoppet ut i vannet uten å sjekke hvor dypt det var, forteller Birgit med et lite smil. – Og det var ikke spesielt dypt der. Jeg ødela ankelen min, og det var starten på to år på sykehus.

Bruddet måtte opereres gang på gang. Birgit ble flyttet mellom sykehus i Oslo, Trondheim og hjemme i Levanger. Hun ble angrepet av en hissig bakterie som slo henne mer eller mindre ut i ett år, og i perioder var hun så syk at hun lå på isolat og omtrent ikke hadde kontakt med noen.

Så kom operasjonen som gjorde henne lam.

– Jeg fikk epiduralbedøvelse, og etter operasjonen fikk jeg bare ikke igjen følelsen i beina. Først sa de det kom til å gå over etter noen dager, men det gjorde det ikke, forteller Birgit. Fire måneder etter operasjonen kom beskjeden om at hun ikke kom til å kunne gå igjen.

Birgit tok det ganske pent, selv om hun hadde ønsket seg et annet resultat. Men mange rundt henne skjønte ikke at hun var den samme, selv om beina hadde sluttet å virke. Derfor sa hun i et intervju at hun kunne tenke seg å bli statsråd.

► Birgit Skarstein er opptatt av politikk. Her er hun fotografert i Stortingets vandrehall.

134 | Kapittel 7 Intervju

– Det er ikke noe jeg egentlig har planlagt, altså, ler hun. – Men jeg sa det for å vise at man KAN! Det er beina mine som ikke virker. Hodet, øynene, ørene og armene mine virker aldeles utmerket. Det er nesten ingenting jeg kunne før som jeg ikke kan nå. Men noen ting må jeg gjøre på andre måter: Jeg sykler med armene, jeg går på ski på en kjelke, og jeg pigger av gårde med staver mens jeg sitter i rullestolen.

Birgit gir seg ikke så lett

– Det finnes alltid en løsning, selv om det blir på en annen måte enn du hadde tenkt, sier hun bestemt. – Hvis veien rett fram er stengt, må man se til høyre og venstre og se hvilke muligheter som ligger der. Men det tok en stund før Birgit aksepterte at det tross alt er noen ting som ikke er som før.

– Det å flytte inn i en tilpasset bolig var vanskelig. Eller å parkere på handikapplass. Jeg parkerte heller på en vanlig plass, selv om det betydde at jeg måtte kave meg en kilometer gjennom snøen med rullestolen, sier Birgit.

Etter hvert begynte hun å skjønne at det ikke var så lurt å være så sta.

– Jeg har ansvar for å ta vare på de delene av kroppen min som virker. Jeg belaster armer og rygg mye mer enn andre, og da må jeg passe på at jeg ikke sliter meg ut på å være sta. Jeg er ikke så flink til å be om hjelp, men jeg øver på å slippe folk til, sier Birgit.

Framtidsplaner

Om framtiden vet Birgit foreløpig ikke så mye. Når ledertiden i Velferdstinget er slutt, skal hun fortsette studiene i statsvitenskap. Hun er opptatt av politikk, men er ikke partipolitisk aktiv. Ennå. Og kanskje blir hun minister? Hun ler.

– Ha ha, det vet jeg ikke. Jeg vil lære mer først, skaffe meg så mye og så bred erfaring som mulig. Jeg tror det er viktig for politikere å ha kunnskap om mange ting. Så før jeg går inn i politikken for alvor, skal jeg ha lært mye mer om livet og virkeligheten som folk møter.

Mulighetene ligger fremdeles der. Riktignok ikke de samme som da hun var 19, men likevel muligheter som gir Birgit sjansen til å gjøre det hun synes er viktig: gjøre en jobb for samfunnet, gjøre en forskjell for mennesker rundt seg.

Man er ikke nødt til å kunne gå for å få til det!

ETTER AT DU HAR LEST

Intervjuerens spørsmål er ikke skrevet i teksten. Hva tror du intervjueren spurte om? Skriv ned tre spørsmål som du tror Birgit Skarstein svarer på.

OPPGAVER

- 4 Sammenlikn de to eksempletekstene.
- Hvilke opplysninger får du om intervjuobjektene?
 - Hva får du vite om intervjusituasjonen?

Klar for en utfordring?

- Hva i teksten viser forskjellen på portrettintervju og sakintervju? Har de noe til felles? Bruk et venndiagram og noter.
- 5 Hvilken type intervju ville du ha valgt for å intervju ordføreren i kommunen din? Begrunn svaret.

Å skrive et intervju

P

HVORDAN FORBEREDE SEG TIL ET INTERVJU?

- Sett deg godt inn i saken.
- Finn det riktige intervjuobjektet.
- Lag gode spørsmål.

Aktuell: ny

Finn det riktige intervjuobjektet

Når du skal intervju noen til et sakintervju, må du finne en som har den nødvendige kunnskapen. Skriver du om været, kan du intervju en meteorolog. En orkesterdirigent kan fortelle deg om framføringen av en stor opera, og en politiker kan si noe om en aktuell stortingsmelding.

Personer som intervjes i portrettintervjuer, er som regel aktuelle på en eller annen måte. Birgit Skarstein er interessant å lese om fordi hun har en sterk historie å fortelle, og fordi hun har blitt en kjent person gjennom aviser og tv. Det gjør at folk blir nysgjerrige på hvem hun er, og ønsker å lese mer om henne.

Forbered deg godt

Det er viktig at du forbereder deg godt før du går i gang med selve intervjuet. Hvis du har god kunnskap om det du skal snakke med intervjuobjektet om, er det lettere for deg å stille gode spørsmål

► En mengde journalister har møtt opp for å intervju Kronprins Haakon.

P

Å STILLE GODE SPØRSMÅL**Åpne spørsmål:**

Spørsmål som ikke kan besvares ved å nikke eller riste på hodet. Spørsmålene begynner ofte med spørreordene hvem, hva, hvor, når, hvorfor, hvilke(n) eller hvordan.

Lukkede spørsmål:

Spørsmål som bare har ett svar, for eksempel ja- og nei-spørsmål.

Oppfølgingsspørsmål:

Spørsmål som tar utgangspunkt i det den som blir intervjuet svarer. Gir mer informasjon om saken.

underveis. For sakintervjuer betyr det at du må finne mest mulig informasjon om saken. En god forberedelse til portrettintervju er å finne ut så mye som mulig om personen du skal intervju.

Lag gode spørsmål

Det er viktig å stille spørsmål på en slik måte at intervjuobjektet ditt må svare utfyllende. Det finnes lukkede og åpne spørsmål. Med et lukket spørsmål gir vi intervjuobjektet et hint om hva slags svar vi vil ha, men når vi stiller åpne spørsmål, gir vi intervjuobjektet muligheten til å svare fritt. Da kan intervjuobjektet svare på en grundigere måte. Det kan gjøre intervjuet mer interessant, både for journalisten og for leseren eller lytteren.

I eksemplet fra lokalavisen vil journalisten vite hva Høiland synes om Drillo som trener. Hadde journalisten her stilt det *lukkede* spørsmålet «Er Drillo en bra trener?», kunne spilleren enkelt og greit ha svart «Ja» eller «Nei». Det svaret er ikke så veldig spennende. Isteden stiller journalisten et *åpent* spørsmål på denne måten:

– Du nevnte Drillo. Hvordan vil du beskrive han som trener og menneske?

– Han er en fantastisk fyr. Han er en klok mann som vet hva han vil. Han snakker hele tiden om mulighetene og bruker ikke energi på å snakke om problemene. [...]

Her får Høiland muligheten til å fortelle detaljert om hva han synes. Teksten blir mer interessant å lese fordi det forteller mer om hvordan Høiland opplever Drillo.

Hvis du lager spørsmål på forhånd, har du et godt utgangspunkt for intervjuet ditt. Da blir det enklere å få den informasjonen du er ute etter. Det gjør ingenting om du har for mange spørsmål, du trenger ikke å stille alle!

Du bør vite så mye om temaet ditt at du kan stille *oppfølgings-spørsmål*. Slike spørsmål gjør at du kan få intervjuobjektet ditt til å fortelle mer. I intervjuet med Birgit Skarstein avslutter hun ett av svarene sine på denne måten:

– Jeg er ikke så flink til å be om hjelp, men jeg øver på å slippe folk til, sier Birgit.

Her er det mulig å stille oppfølgingsspørsmål, som for eksempel:

– Hvorfor er det så vanskelig å be om hjelp?

► I vandrehallen på Stortinget samler det seg ofte journalister som ønsker å intervju noen av Norges viktigste politikere.

OPPGAVER

- 6 a Hvor kan du finne bakgrunnsinformasjon når du skal lage et intervju?
 - b Skriv ned to eller tre kilder det ville være lurt å bruke som bakgrunnsinformasjon hvis du skulle lage et portrettintervju med et medlem av kongefamilien.
 - c Formuler tre spørsmål du kunne tenke deg å stille hvis du skulle intervjuet et medlem av kongefamilien. Husk «journalist-spørsmålene»!
- 7 Hvem ville det være lurt å ha som intervjuobjekt hvis du skulle skrive om
 - å lage gang- og sykkelveier i nærmiljøet ditt
 - stortingsvalget
 - en ny film på kino
 - ordensreglene på skolen
- 8 Det er mulig å stille mange oppfølgings-spørsmål til Birgits utsagn om at det er vanskelig å be om hjelp. Lag tre forslag til oppfølgingsspørsmål.
- 9 Synes du spørsmålene nedenfor er åpne eller lukkede? Begrunn svarene.
 - a Forventer du at dere skal komme til VM?
 - b Hvilke forventninger har du til kampene i kvalifiseringsrunden?
 - c Er dere gode nok til å komme videre?
 - d Fortell litt om en typisk dag i oppkjøringen til VM.

P

OPPBYGGING AV INTERVJU

- God overskrift
- Ingress
- Innledning
- Hoveddel
- Avslutning
- Bilde/illustrasjon der det passer i teksten

Å bygge opp et intervju

Et intervju skal, som andre saktekster, ha en innledning, en hoveddel og en avslutning. I tillegg har intervjuet som regel en ingress og bilder eller andre illustrasjoner.

Når du har gjennomført selve intervjuet og skrevet notater fra det, må du sortere det dere snakket om. Da kan du for eksempel bruke et tankekart. Plukk ut det du ønsker å ha med i teksten, og organiser det i en disposisjon. Med en ryddig disposisjon er det lett å holde tråden i teksten og mer sannsynlig at leseren får en god leseropplevelse.

God overskrift

Overskriften er viktig for å få leseren interessert. I fotballsaken fra lokalavisen er overskriften «Jakter VM-tur og gullklokke». Det er en overskrift som skal få leseren til å bli nysgjerrig: Hvem er det som skal på VM-tur, og hva har det med gullklokker å gjøre? Overskriften bør «samarbeide» med bildene. Overskrift og bilder er gjerne det første du legger merke til i en tekst. Bildene skal vise hva teksten

handler om, og de kan i tillegg hjelpe overskriften med å fange leserens interesse.

I portrettintervjuet med Birgit Skarstein er overskriften et sitat: – *Det finnes alltid en løsning*. Denne overskriften er kanskje valgt fordi den på en enkel måte forteller noe viktig om intervjuobjektet.

Hvordan du formulerer overskriften, bestemmes av hvilken type tekst du har skrevet. En saklig, nøytral nyhetssak har gjerne en saklig overskrift, et portrettintervju eller en sak om noe som ikke er veldig høytidelig, kan gjerne ha en mer kreativ overskrift.

Saklig overskrift

En faktatekst som har som formål å opplyse om noe, skal ha en overskrift som er så dekkende og nøytral som mulig. Når det lokale fotballaget står i fare for nedrykk, kan overskriften være slik: *Fotballaget i fare for å rykke ned*.

Humoristisk overskrift

Når du skriver en tekst som har en litt mer løssluppen stil, kan du lage en humoristisk overskrift.

Et intervju med en komiker kan ha en overskrift som dette: *Latterlig arbeidsdag*.

Sitat i overskriften

Et sitat fra en som er omtalt i saken din, kan fortelle hva saken handler om. Overskriften på intervjuet med Birgit Skarstein er eksempel på det: – *Det finnes alltid en løsning!*

P

EN GOD OVERSKRIFT KAN:

- være saklig
- være humoristisk
- bruke sitater

► Hvilken type overskrift har intervjuet på bildet?

OPPGAVER

- 10 Lag nye overskrifter til begge eksempel-tekstene. Prøv deg på noen varianter: saklig, humoristisk, med bruk av sitat.
- 11 a Gå sammen to og to. Finn hver deres sak i en papiravis eller et blad. Klipp bort overskriften. Bytt tekst, og les hverandres saker. Lag ny overskrift til teksten du fikk av kameraten din.
- b Sammenlikn med de opprinnelige overskriftene. Ble de nye overskriftene veldig annerledes enn de gamle? Hva er likhetene og forskjellene mellom dem?

Ingress

En ingress er ofte to til tre setninger som oppsummerer hva teksten din handler om. Ingressen plasseres mellom overskriften og selve intervjuet og er gjerne skrevet i uthevet skrift eller kursiv. Klarer du å finne ingressen i intervjuet med Birgit Skarstein?

Innledning

I innledningen skal du fortelle hva intervjuet handler om. Her skiller gjerne sakintervjuet og portrettintervjuet seg noe fra hverandre. Sakintervjuet har som regel ikke en egen innledning, siden det ofte er del av en større tekst.

Et intervju med en kinosjef der fokuset er på kinotilbudet og ikke på kinosjefen som person, vil kunne ha en innledning som dette: *Mange har vært misfornøyde med kinotilbudet de siste årene. Nå er ny kinosjef ansatt i kommunen. Kan det bety nye tider for kinopublikum generelt og ungdom spesielt?*

Portrettintervjuet har et annet utgangspunkt, siden det her er intervjuet som er selve teksten. Intervjuobjektet er i fokus, og innledningen vil derfor handle om han eller henne. Det er vanlig å si noe om bakgrunnen for intervjuet, eller hva det skal handle om.

Hoveddel

Hoveddelen er den mest omfattende delen av teksten. Her skal du presentere samtalen med intervjuobjektet. Du skal ikke skrive ordrett alt som ble sagt i løpet av intervjuet. Det blir fort kjedelig å lese hvis hele teksten består av bare spørsmål og svar. Isteden kan

du fortelle noe om intervjuobjektet, eller om noe han eller hun har opplevd.

Se for eksempel på fotballsaken. Her har journalisten stilt flere spørsmål til Høiland i starten av intervjuet. Noen av svarene har han brukt til å skrive dette: *31-åringen spiller lørdag sin kamp nummer 20 i A-landsdrakta. Etter Makedonia-kampen mangler han kun fem kamper før han er medlem i den eksklusive gullklokkeklubben.*

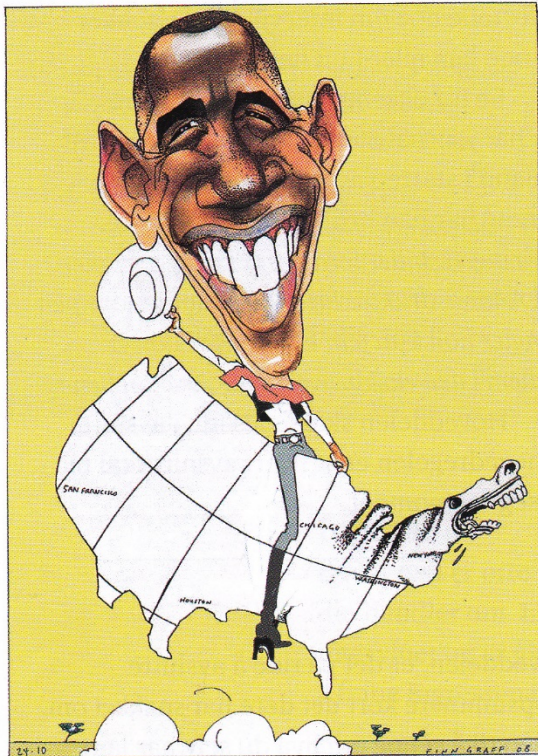
Hoveddelen skal deles inn i avsnitt, og hovedregelen er at hvert avsnitt skal ta for seg ett moment.

Avslutning

Når du har skrevet ferdig hoveddelen, er det på tide å avslutte intervjuet. Det er vanlig å oppsummere kort det dere har snakket om. Du kan også bruke avslutningen til å si noe om hva du selv har lært eller tenkt i løpet av intervjuet. Avslutningen trenger ikke å være lang, men den må gi leseren en opplevelse av å ha fått svar på alle spørsmålene.

OPPGAVER

- 12 Hvis innledningen til intervjuet med kinosjefen på side 140 hadde vært et portrettintervju, burde innledningen kanskje vært annerledes. Skriv en innledning som kan passe til et portrettintervju med den nye kinosjefen.
- 13 a Hvilke spørsmål kan journalisten ha stilt i fotballintervjuet på side 130 og 131 for å få fram opplysningene i innledningen?
- b Kunne journalisten ha fått de samme opplysningene på andre måter? Begrunn svaret.
- 14 Tenk deg at fotballintervjuet stopper rett før mellomtittelen «Moro med FFL». Skriv en ny avslutning basert på teksten fram til dette punktet.
- 15 Hva synes du om avslutningen av intervjuet med Birgit Skarstein?

▲ I noen aviser er portrettintervjuene illustrert med en karikaturtegning av intervjuobjektet. Hva slags virkning får det når vi velger en slik illustrasjon? Hvilken politiker har Finn Graff tegnet her?

Bilder og illustrasjoner

De aller fleste intervjuer er illustrert. I fotball-saken ser du at det er både nærbilde av intervjuobjektet og bilder som viser han i aktivitet. I portrettintervjuet ser vi intervjuobjektet inne på Stortinget. Bildet understreker innholdet i teksten, og akkurat som overskriften sier det noe som er typisk for intervjuobjektet. Når du skal velge bilder til intervjuet ditt, bør du tenke nøye igjennom hva du vil med dem. Skal de hjelpe leseren med å forstå teksten, eller skal de fortelle noe mer?

Å variere skrivemåten

I et intervju i radio eller tv er det ikke bare ordene som gjør inntrykk. Stemmebruk og kroppsspråk og dessuten bilder og lyd fra omgivelsene forteller også mye.

Når du skriver et intervju, må du få fram disse inntrykkene med dine egne ord. Da har du ulike skrivemåter å velge mellom. Teksten blir mer interessant og spennende å lese hvis du veksler mellom direkte tale, indirekte tale og skildring.

P

DIREKTE OG INDIREKTE TALE

Hvis du skriver ned akkurat det som blir sagt, kalles det *direkte tale*. Det markeres på en av disse måtene.

Anførselstegn: «Jeg skulle bade, og hoppet ut i vannet uten å sjekke hvor dypt det var», forteller Birgit med et lite smil.

Tankestrek: – Jeg skulle bade, og hoppet ut i vannet uten å sjekke hvor dypt det var, forteller Birgit med et lite smil.

Hold deg til samme markeringsmåte gjennom hele teksten.

Når du bruker *indirekte tale*, vil det si at du forteller hva som ble sagt, men uten å skrive det som replikker. Det kan for eksempel se slik ut:

Birgit forteller med et lite smil at hun skulle bade, og at hun hoppet ut i vannet uten å ha sjekket hvor dypt det var.

Skildring

For at leseren skal bli enda bedre kjent med intervjuobjektet, er skildring et godt virkemiddel. Fortell om kroppsspråk og stemmebruk eller ansiktsuttrykk som forandrer seg. Da blir det lettere for leseren å se for seg intervjuobjektet. I intervjuet med Birgit leser vi at hun smiler litt når hun forteller at hun ikke sjekket hvor dypt det var før hun hoppet ut i vannet. Det forteller oss at hun kanskje synes hun var litt dum. Men når hun snakker om å se etter løsninger, beskrives hun som *bestemt*. Det forteller at hun sier noe hun virkelig er opptatt av. Å skildre omgivelsene intervjuet foregår i, kan også fortelle noe om intervjuobjektet.

OPPGAVER

- 16 Hva får du vite om Birgit Skarstein gjennom beskrivelsen av kontoret hennes?
- 17 Tenk deg at du blir intervjuet hjemme hos deg selv, enten på rommet ditt eller andre steder i huset. Skriv et avsnitt hvor du skildrer omgivelsene et slikt intervju ville foregå i.
- 18 Finn eksempler på direkte tale, indirekte tale og skildring i fotballsaken.
- a Skriv eksemplene i boka di.
 - b Ta for deg en av replikkene med direkte tale. Skriv den om så den blir indirekte tale.
 - c Finn et eksempel på indirekte tale. Gjør det om til direkte tale (replik).
- 19 Hvordan vil du skildre denne personen? Velg deg fire favoritt-bilder og skriv en kort skildring til hvert av bildene.

P

SLIK SKRIVER DU INTERVJU

- Tenk igjennom
 - Skal du skrive om sak eller person?
 - Hva er bakgrunnen for at du gjør intervjuet?
 - Hvor vil du publisere intervjuet?
- Start med å samle informasjon om temaet eller personen du skal skrive om.
Bruk ulike kilder.
- Bruk informasjonen du har samlet, og lag spørsmål til intervjuobjektet ditt. Tenk ut mulige oppfølgings-spørsmål ut fra hvilke svar du tror du kan komme til å få.
- Gjennomfør intervjuet. Still flest mulig åpne spørsmål, og følg opp med oppfølgings-spørsmål når det er mulig.
- Bruk bakgrunnsinformasjonen og svarene du har fått, og planlegg teksten din.
Velg ut hva du skal ha med i teksten, og sett opp en disposisjon.
- Skriv et utkast til intervjuet.
- Finn en illustrasjon som kan brukes i intervjuet ditt.
- Gå sammen med en skrivevenn og les førsteutkastene til hverandre.
Vurder ett og ett av punktene i vurderingsskjemaet under.
- Skriv kommentarer som skrivevennen din kan bruke for å forbedre teksten sin.
- Bruk responsen du har fått, og skriv et nytt utkast.

V

VURDERINGSSKJEMA

Sjekkliste	JA	NEI	Kommentar
Overskrift som vekker interesse og sier noe om innholdet			
Tydelig innledning som presenterer tema for intervjuet			
Bruk av direkte tale, indirekte tale, skildring			
Inndeling i gode avsnitt			
Tydelig avslutning med konklusjon eller oppsummering			
Riktig tegnsetting			
Riktig rettskriving			

I mål?

- Tenk deg at du skal forklare en 7.-klassing hvordan han eller hun skal gå fram for å skrive et intervju. Prøv ut forklaringen på skrivevennen din eller på en annen medelev.
- I de store riksavisene kan du finne portrettintervjuer. Dem finner du gjerne også på avisenes nettsider. Finn et intervju som du synes er interessant å lese, og forklar hvorfor du liker akkurat det intervjuet.
- I forbindelse med hvilke saker passer det å bruke intervjusjangeren? Diskuter i klassen.
- Finn en person du vil intervju. Du velger selv om du vil lage portrettintervju eller sakintervju. Bruk læringsplakaten på side 144 til hjelp når du skiver.

T

INN I TEKSTENE

- Intervjuet «Justin Bieber» av Pål Nordseth, side 259
- Intervjuet «Jeg følte meg bare veldig forlatt og annerledes» av Birgitte Gjestvang og Marit Slagsvold, side 260
- Intervjuet «Madcon sier det som det er» av Atle Thingnes Briseid, side 265

PÅ NETT

På elevnettstedet finner du følgende ressurser til dette kapitlet:

- Sakprosamaskinen
- Læringsplakatene
- Vurderingsskjemaet
- Kapittelquiz
- Digitale oppgaver

www.lokus.no/direkte/fabel/

LOKUS